

Wymagania edukacyjne. Klasa 6

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca	Podstawa programowa
DZIAŁ I. EUROPA I ŚWIAT W XVI WIEKU						
1. Wielkie odkrycia geograficzne Zagadnienia 1. Przyczyny odkryć geograficznych. 2. Podróże Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana.	<ul style="list-style-type: none"> zna datę: 1492; zna sylwetki i dokonania Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy i Ferdynanda Magellana; wskazuje na mapie trasy podróży K. Kolumba, V. da Gamy, F. Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie: jedwabny szlak; wyjaśnia pochodzenie terminu <i>Indianie</i>; zna znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie wprowadzenia nowego typu statków dla odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sposoby podróżowania na przestrzeni wieków, dostrzega znaczenie zmian 	VIII 1 2
2. Konsekwencje wielkich odkryć geograficznych Zagadnienia 1. Podboje konkwistadorów. 2. Skutki odkryć geograficznych dla Europy i Nowego Świata.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: konkwistador, Nowy Świat, kolonia; wymienia państwa, które były najważniejszymi kolonizatorami; wskazuje na mapie tereny odkryte w XV i XVI wieku 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rośliny przywiezione do Europy przez odkrywców 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki gospodarcze, społeczne i polityczne odkryć geograficznych; 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie zmiany, które zaszły w Europie i Nowym Świecie w wyniku odkryć geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omawia znaczenie zmian wprowadzonych przez odkrywców na podbitych terenach, wskazuje ich pozytywy i negatywy 	VIII 1 2
3. Kultura odrodzenia we Włoszech Zagadnienia	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcia: renesans, odrodzenie, człowiek renesansu; 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie termin humanizm; 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przyczyny narodzin 	<ul style="list-style-type: none"> na wybranym przykładzie omawia cechy 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje sztukę renesansu i średniowiecza; 	IX 1

<p>1. Narodziny nowych idei we Włoszech. 2. Cechy renesansu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Włochy 		<p>renesansu we Włoszech</p>	<p>sztuki renesansowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podobieństwa między sztuką renesansu i starożytności 	
<p>4. Humanizm w Europie i przewrót kopernikański</p> <p>Zagadnienia 1. Upowszechnienie druku. 2. Przewrót kopernikański. 3. Erazm z Rotterdamu i jego poglądy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kto i kiedy udoskonalił wynalazek druku (ruchoma czcionka drukarska); • wymienia najważniejszych humanistów XVI-wiecznej Europy 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sylwetki Mikołaja Kopernika i Erazma z Rotterdamu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje znaczenie upowszechnienia druku dla rozwoju kultury; • omawia odkrycie Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przełomowe znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zmiany, które zaszły w XV i XVI wieku, i dostrzega ich wpływ na życie ludzi 	IX 1
<p>5.Reformacja</p> <p>Zagadnienia 1. Przyczyny reformacji. 2. Sytuacja Kościoła katolickiego w Niemczech. 3. Wystąpienie Marcina Lutra. 4. Jan Kalwin i jego poglądy. 5. Wojny religijne. 6. Powstanie anglikanizmu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać datę początku reformacji; • zna dokonania Marcina Lutra; • rozumie pojęcia: reformacja, anglikanizm, protestantyzm, luteranizm, kalwinizm; • wskazuje na mapie państwa, w których doszło do reformacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do: powstania anglikanizmu, podpisania pokoju w Augsburgu, nocy św. Bartłomieja; • zna dokonania Jana Kalwina i działania Henryka VIII związane z reformacją; • rozumie pojęcie tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny reformacji; • przedstawia skutki reformacji; • opisuje wojny religijne oraz ich skutki 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i wymienia różnice pomiędzy katolicyzmem i protestantyzmem; • dostrzega różnorodność przyczyn reformacji i różny jej przebieg w zależności od państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny wojen religijnych; • wskazuje zmiany, które zaszły w Europie w związku z reformacją 	IX 2

<p>6. Reforma katolicka</p> <p>Zagadnienia 1. Sobór w Trydencie i jego postanowienia. 2. Działalność inkwizycji. 3. Skutki dwóch reform chrześcijaństwa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy i gdzie odbył się sobór reformujący Kościół; • rozumie pojęcia: sobór, jezuita, kontrreformacja, reforma katolicka 	<ul style="list-style-type: none"> • zna najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego; • przedstawia działalność sądów kościelnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zmiany, które nastąpiły w Kościele katolickim po soborze 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie skutki dwóch reform chrześcijaństwa; • omawia wpływ reform na zmiany w funkcjonowaniu Kościoła 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację w Kościele katolickim przed soborem i po jego reformach 	<p>IX 3</p>
<p>7. Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVI wieku</p>						
<p>Sprawdzian 1.</p>						
DZIAŁ II. POLSKA W XVI WIEKU						
<p>8. Polska i Litwa pod rządami ostatnich Jagiellonów</p> <p>Zagadnienia 1. Likwidacja państwa zakonnego i powstanie Prus Książęcych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie ziemie, którymi władali Jagiellonowie; • wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów; • rozumie określenie: hołd pruski; • zna datę hołdu pruskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, w jaki sposób doszło do likwidacji państwa zakonnego; 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postanowienia traktatu pokojowego zawartego w Krakowie w 1525 roku 			<p>IX 4</p>
<p>9. Kształtowanie się demokracji szlacheckiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: nihil novi, demokracja 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu demokracji szlacheckiej; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie zasadę jednomyślności w pracy sejmu; 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wskazać konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką 	<p>VII 5; IX 7</p>

<p>Zagadnienia 1. Konstytucja nihil novi i jej znaczenie. 2. Funkcjonowanie sejmu. 3. Szlachta i jej państwo.</p>	<p>szlachecka, sejm walny, izba poselska, izba senatorska, magnat, pospolite ruszenie; • określa wiek, w którym ukształtował się sejm</p>	<p>• opowiada o funkcjonowaniu sejmu; • wskazuje, czym szlachta różniła się od innych stanów</p>	<p>• omawia znaczenie szlachty w państwie</p>	<p>demokracji szlacheckiej; • wskazuje przyczyny przewagi politycznej szlachty w Polsce</p>	<p>z innymi formami sprawowania władzy</p>	
<p>10. Powstanie Rzeczypospolitej Obojga Narodów Zagadnienia 1. Przyczyny zawarcia unii. 2. Unia lubelska i jej postanowienia.</p>	<p>• wyjaśnia pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów; • wie, kiedy doszło do zawarcia unii realnej; • wiąże postać Zygmunta Augusta z unią w Lublinie; • wskazuje na mapie Rzeczpospolitą Obojga Narodów</p>	<p>• wymienia postanowienia unii lubelskiej</p>	<p>• zna przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej; • wymienia i rozumie skutki unii</p>	<p>• rozumie różne oceny unii ze strony Polaków i Litwinów</p>	<p>• porównuje charakter unii realnej i unii personalnej; • ocenia zawarcie unii z perspektywy polityki zagranicznej i wewnętrznej</p>	IX 7
<p>11. Rzeczpospolita monarchią elekcyjną Zagadnienia 1. Zasady wolnej elekcji.</p>	<p>• rozumie pojęcia: wolna elekcja, sejm elekcyjny, artykuły henrykowskie, pacta conventa, Akademia Wileńska; • wymienia dwóch pierwszych władców elekcyjnych</p>	<p>• wyjaśnia zasady wolnej elekcji; • wie, gdzie odbywały się wolne elekcje;</p>	<p>• rozumie znaczenie artykułów henrykowskich i pacta conventa dla ograniczenia władzy królewskiej; • rozumie znaczenie propagandy</p>	<p>• dostrzega wady i zalety elekcyjnego wyboru władcy</p>	<p>• porównuje monarchię elekcyjną z monarchią dziedziczną</p>	X 2

			w czasie wolnej elekcji			
<p>12. Gospodarka Rzeczypospolitej w XVI wieku</p> <p>Zagadnienia 1. Handlowe związki Rzeczypospolitej z Europą Zachodnią. 2. Folwarki szlacheckie i pańszczyzna. 3. Polskie monety.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: pańszczyzna, folwark, „spichlerz Europy”; • wie, jaką monetę biła Rzeczpospolita w XVI wieku; • pokazuje na mapie Gdańsk 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego w Rzeczypospolitej rozwinęła się produkcja zboża i handel tym towarem; • wie, co Rzeczpospolita eksportowała i importowała 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie Gdańska dla polskiej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia wpływ handlu zbożem na położenie chłopów i wzrost roli gospodarczej szlachty 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi uzasadnić znaczącą rolę szlachty w gospodarce polskiej 	IX 5
<p>13. Rzeczpospolita wielu narodów i religii</p> <p>Zagadnienia 1. Narody i religie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. 2. Tolerancja religijna w Rzeczypospolitej. 3. Lwów – miasto wielu religii.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia narody zamieszkujące Rzeczpospolitą; • wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Polaków, Litwinów, Rusinów, Niemców; • wymienia religie i wyznania XVI-wiecznej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładzie Lwowa omawia koegzystencję różnych narodów; • rozumie pojęcie: konfederacja warszawska, zna datę podpisania tego dokumentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszkało wiele mniejszości narodowych; • omawia przyczyny i skutki tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie konfederacji warszawskiej dla tolerancji religijnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sytuację protestantów w Rzeczypospolitej i Europie 	X 1
<p>14. „Złoty wiek” kultury polskiej</p> <p>Zagadnienia 1. Język polski w piśmie. 2. Polscy twórcy renesansowi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kim byli i z czego zasłynęli Mikołaj Rej, Jan Kochanowski, Andrzej Frycz Modrzewski; 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przykłady zmian zachodzących w Polsce w okresie renesansu: rozwój polszczyzny i alfabetu polskiego, powstawanie budowli renesansowych, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ podróży, powstawania uniwersytetów i upowszechnienia druku na zmiany w polskiej kulturze; 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia, dlaczego w odniesieniu do Zamościa używa się określenia 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje renesans w Polsce i Europie 	IX 6

3. Zamość – renesansowe miasto idealne.	<ul style="list-style-type: none"> • omawia renesansowy charakter Zamościa; • rozumie pojęcie „złoty wiek kultury polskiej” 	szerzenie idei humanizmu i renesansu na uniwersytetach	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy renesansu na przykładzie ratusza w Zamościu, Wawelu 	„miasto idealne”		
15. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVI wieku						
Sprawdzian 2.						
DZIAŁ III. EUROPA I POLSKA W XVII WIEKU						
16. Monarchia absolutna we Francji Zagadnienia 1. Narodziny absolutyzmu. 2. Ludwik XIV i jego rządy. 3. Francja staje się mocarstwem. 4. Wersal – siedziba Króla Słońce.	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Król Słońce, monarchia absolutna, Wersal, etykieta; • wie, kiedy panował Ludwik XIV 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia słowa „Państwo to ja”; • opowiada o drodze Francji do pozycji mocarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy monarchii absolutnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia rolę Ludwika XIV w tworzeniu potęgi Francji; • wyjaśnia, dzięki czemu Francja stała się potęgą w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje demokrację szlachecką z monarchią absolutną 	XII 1
17. Anglia na drodze ku monarchii parlamentarnej Zagadnienia	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do rewolucji w Anglii; • rozumie pojęcia: purytanie, Wspaniała 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zmiany zachodzące w Anglii, gdy była republiką; • rozumie zasadę „król panuje, ale nie rządzi” 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, dlaczego doszło do konfliktu króla z Parlamentem, wskazuje skutki tego sporu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o powstaniu Wielkiej Brytanii; 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania rządów w Wielkiej Brytanii XVII 	XII 1

<p>1. Konflikt króla z Parlamentem. 2. Wojna domowa. 3. Anglia republiką. 4. Wspaniała Rewolucja. 5. Powstanie Wielkiej Brytanii i jej ustrój.</p>	<p>Rewolucja, <i>Deklaracja praw</i>; • zna postać Olivera Cromwella; • wie, kiedy doszło do: konfliktu króla z Parlamentem, Wspaniałej Rewolucji, unii Anglii i Szkocji</p>			<p>• charakteryzuje ustrój Wielkiej Brytanii</p>	<p>wieku i demokrację szlachecką</p>	
<p>18. Początki panowania Wazów i wojny z Rosją Zagadnienia 1. Objęcie polskiego tronu przez Zygmunta III Wazę. 2. Dymitr Samozwaniec i interwencja polska w Rosji. 3. Zajęcie Kremla przez Polaków. 4. Pokój w Polanowie.</p>	<p>• zna postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława IV Wazy, Dymitra Samozwańca; • wskazuje na mapie państwo, z którym Polska zawarła unię personalną z chwilą powołania na tron Zygmunta III Wazy; • rozumie pojęcia: samodzierżawie, wielka smuta, dymitriada, Kreml, husaria; • zna daty: 1610, 1612, 1634</p>	<p>• wie, jak zakończyła się unia personalna Polski i Szwecji; • zna okoliczności objęcia tronu Rzeczypospolitej przez dynastię Wazów; • wskazuje na mapie zmiany granicy po pokoju polanowskim</p>	<p>• wyjaśnia przyczyny i skutki interwencji polskiej w Rosji</p>	<p>• dostrzega i omawia konsekwencje unii ze Szwecją, porównuje ją z unią lubelską</p>	<p>• analizuje pozycję międzynarodową Rzeczypospolitej za rządów Zygmunta III Wazy</p>	<p>XI 1 4</p>
<p>19. Powstanie kozackie Zagadnienia 1. Kolonizacja Ukrainy. 2. Kozacy i ich życie.</p>	<p>• rozumie pojęcia: Kozacy, rejestr kozacki, ugoda w Perejasławiu;</p>	<p>• omawia przebieg powstania kozackiego;</p>	<p>• wskazuje przyczyny wybuchu powstania kozackiego</p>	<p>• rozumie znaczenie ugody w Perejasławiu;</p>	<p>• analizuje przyczyny sukcesu powstania;</p>	<p>XI 2 4</p>

<p>3. Przyczyny wybuchu powstania kozackiego. 4. Powstanie Chmielnickiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postać Bohdana Chmielnickiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie bitwy, które stoczono podczas powstania 		<ul style="list-style-type: none"> • zna skutki rozejmu w Andruszowie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny i skutki zbliżenia się Kozaków i Rosji 	
<p>20. Wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją</p> <p>Zagadnienia 1. Przyczyny wojen polsko-szwedzkich. 2. „Potop”. 3. Walka ze Szwedami. 4. Pokój w Oliwie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna postacie: Jana Kazimierza, Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego; • zna pojęcia: potop, hetman; • wie, co wydarzyło się w 1655 i w 1660 roku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg wojen polsko-szwedzkich; • omawia postanowienia pokoju w Oliwie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny konfliktu między Polską a Szwecją; • rozumie znaczenie udanej obrony Jasnej Góry 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pokoju w Oliwie dla stosunków polsko-szwedzkich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie dążenie do opanowania Bałtyku przez państwa nad nim leżące 	XI 1 3 4
<p>21. Kryzys Rzeczypospolitej w połowie XVII wieku</p> <p>Zagadnienia 1. Kryzys gospodarczy. 2. Kryzys polityczny. 3. Liberum veto i jego skutki. 4. „Złota wolność” i jej skutki.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: liberum veto, „złota wolność”, rokosz, królewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki gospodarcze i polityczne wojen w XVII wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i omawia demograficzne skutki wojen XVII-wiecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie upadku gospodarczego Rzeczypospolitej dla funkcjonowania państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie wpływ „złotej wolności” na sytuację polityczną w Rzeczypospolitej w XVII wieku 	XI 4
<p>22. Wojny Rzeczypospolitej z Turcją</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetkę i dokonania Jana III Sobieskiego; • wie, kiedy miały miejsce bitwy pod Chocimiem i pod 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przebieg wojen polsko-tureckich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wojen polsko-tureckich; • rozumie znaczenie bitwy pod Wiedniem 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie traktatu w Buczaczu, rozumie, dlaczego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Jana III Sobieskiego nazywano „Lwem Lechistanu” 	XI 1 4

<p>1. Przyczyny wojen polsko-tureckich. 2. Traktat w Buczaczu. 3. Bitwa pod Chocimiem. 4. Bitwa pod Wiedniem.</p>	<p>Wiedniem oraz jaki był ich rezultat; • rozumie pojęcia: haracz, odsiecz wiedeńska; • wskazuje na mapie miejsca bitew z Turkami</p>			<p>nazywano go haniebnym; • omawia okoliczności, w których Polacy ruszyli na odsiecz Wiedniowi; • rozumie znaczenie odsieczy dla pozycji Polski w Europie</p>		
<p>23. Barok i kultura XVII wieku w Europie i Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia 1. Cechy baroku w sztuce. 2. Kościół i władcy – mecenas barokowej sztuki. 3. Architektura baroku. 4. Sarmatyzm.</p>	<p>• wskazuje przykłady sztuki barokowej w architekturze, malarstwie i rzeźbie; • wyjaśnia pojęcia: barok, sarmatyzm, wie, jakiego dotyczyły okresu; • opowiada o stylu życia szlachty w okresie baroku</p>	<p>• wymienia cechy sztuki barokowej</p>	<p>• rozumie znaczenie sztuki baroku dla Kościoła katolickiego;</p>	<p>• wskazuje różnice między kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	<p>• rozumie przyczyny różnic pomiędzy kulturą baroku w Europie i w Rzeczypospolitej</p>	<p>XI 5</p>
<p>24. Lekcja powtórzeniowa. Europa i Polska w XVII wieku</p>						
<p>Sprawdzian 3.</p>						

DZIAŁ IV. EUROPA I ŚWIAT W XVIII WIEKU						
<p>25. Kultura oświecenia</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Stulecie światel”. 2. <i>Wielka encyklopedia francuska</i>. 3. Absolutyzm oświecony. 4. Rozwój szkolnictwa i odkrycie dziecka. 5. Rozwój gospodarki, nauki i techniki. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: „stulecie światel”, <i>Wielka encyklopedia francuska</i>, manufaktura, trójpodział władz, absolutyzm oświecony; • opisuje wynalazki oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> • zna sylwetki i dokonania: J.J. Rousseau, Woltera, Monteskiusza; • podaje cechy kultury oświecenia, umieszcza ten okres na osi czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie wprowadzenia obowiązkowego szkolnictwa; • omawia koncepcję trójpodziału władz Monteskiusza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje absolutyzm oświecony i dostrzega jego wpływ na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie oświecenia dla postrzegania świata 	XII 2
<p>26. Prusy, Austria, Rosja – absolutyzm oświecony</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Armia pruska. 2. Reformy Fryderyka II. 3. Austria Józefa II. 4. Rosja za Piotra I. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Prusy, Rosję i Austrię; • wyjaśnia pojęcia: absolutyzm oświecony, imperator; • wymienia XVIII-wiecznych władców, którzy wprowadzili zmiany w Rosji, Prusach i Austrii 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Rosji, Prusach i Austrii, wskazuje ich twórców 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na przykładzie sąsiadów Rzeczypospolitej, na czym polegał absolutyzm oświecony w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie reform gospodarczych i wojskowych przeprowadzonych w państwach ościennych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób sprawowania władzy w Rzeczypospolitej i u jej sąsiadów 	XII 3
<p>27. Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki</p> <p>Zagadnienia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osadnicy w Ameryce. 2. Stosunki między Anglią a koloniami. 3. Herbatka bostońska. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: herbatka bostońska, <i>Deklaracja niepodległości</i>, konstytucja; • wie, kiedy została podpisana <i>Deklaracja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o stosunkach między Anglią i koloniami; • rozumie, dlaczego Kościuszko i Pułaski są bohaterami dla Amerykanów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny wybuchu wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; • omawia system sprawowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w systemie sprawowania władzy w państwach europejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, dlaczego Stany Zjednoczone były pierwszym krajem, który wprowadził idee oświecenia w praktyce 	XIV 1 2

<p>4. Wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 5. Polacy w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych. 6. Konstytucja Stanów Zjednoczonych.</p>	<p><i>niepodległości</i>, tłumaczy, dlaczego ten dzień jest świętem narodowym w Stanach Zjednoczonych; • wymienia Polaków walczących o niepodległość USA; • zna postacie Jerzego Waszyngtona i Benjamina Franklina</p>		<p>władzy w Stanach Zjednoczonych</p>	<p>i w Stanach Zjednoczonych</p>		
<p>28. Wielka Rewolucja Francuska Zagadnienia 1. Przyczyny rewolucji we Francji. 2. Wybuch rewolucji – zdobycie Bastylii. 3. Powstanie monarchii konstytucyjnej. 4. Proces i ścięcie króla Ludwika XVI.</p>	<p>• rozumie pojęcia: stan trzeci, Bastylia, monarchia konstytucyjna, <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela</i>; • wie, kiedy we Francji: wybuchła rewolucja, powstała monarchia konstytucyjna; • zna postacie Ludwika XVI i Marii Antoniny</p>	<p>• wymienia stany społeczne we Francji rządzonej przez Ludwika XVI, omawia ich rolę w państwie; • wyjaśnia okoliczności powstania monarchii konstytucyjnej</p>	<p>• wymienia przyczyny rewolucji we Francji</p>	<p>• porównuje monarchię absolutną z monarchią konstytucyjną</p>	<p>• dostrzega wpływ idei oświecenia na wybuch rewolucji we Francji</p>	<p>XV</p>
<p>29. Francja republiką Zagadnienia</p>	<p>• rozumie pojęcia: terror jakobiński, wielki terror,</p>	<p>• wyjaśnia okoliczności wybuchu</p>	<p>• wyjaśnia przyczyny</p>	<p>• rozumie i przedstawia zmiany</p>	<p>• omawia wpływ idei oświecenia</p>	<p>XV</p>

1. Wojna w obronie rewolucji. 2. Terror jakobiński. 3. Obalenie rządów jakobinów. 4. Bilans rewolucji.	gilotyna, Marsylianka	wojny Francji z sąsiadami; • charakteryzuje Francję jako republikę	obalenia jakobinów; • przedstawia skutki rewolucji we Francji	społeczne, jakie zaszły we Francji podczas rewolucji	na rewolucję we Francji; • ocenia skutki rewolucji	
30 Lekcja powtórzeniowa. Europa i świat w XVIII wieku						
Sprawdzian 4.						
DZIAŁ V. POLSKA W XVIII WIEKU						
31. Rzeczpospolita w okresie kryzysu – czasy saskie Zagadnienia 1. Unia personalna Rzeczypospolitej i Saksonii. 2. Wojna północna. 3. Uzależnienie Rzeczypospolitej od Rosji. 4. Walka o tron. 5. Anarchia czasów saskich. 6. Próby reform w Rzeczypospolitej.	• zna postacie Augusta II Mocnego, Stanisława Leszczyńskiego i Augusta III Sasa; • rozumie pojęcia: traktat trzech czarnych orłów, Collegium Nobilium, anarchia	• wyjaśnia powiedzenia: „od Sasa do Lasa”, „za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”; • wskazuje próby reform w Rzeczypospolitej	• rozumie, dlaczego doszło do objęcia polskiego tronu przez dynastię Wettinów; • omawia skutki wojny północnej dla Rzeczypospolitej; • wymienia trudności Rzeczypospolitej spowodowane wojną północną i rządami Sasów	• wskazuje elementy uzależnienia Rzeczypospolitej od Rosji	• omawia skutki rządów Sasów oraz konsekwencje podporządkowania Rzeczypospolitej Rosji	XIII

<p>32. Ostatnia wolna elekcja i I rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia 1. Elekcja Stanisława Poniatowskiego i jego pierwsze reformy. 2. Stosunki Rzeczypospolitej z Rosją. 3. I rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: Szkoła Rycerska, I rozbiór Rzeczypospolitej, Familia, prawa kardynalne; • wymienia państwa biorące udział w I rozbiórce Rzeczypospolitej, wskazuje utracone ziemie, zna datę traktatu rozbiorowego; • zna postacie Stanisława Augusta Poniatowskiego i Tadeusza Rejtana 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybór Stanisława Poniatowskiego na króla Rzeczypospolitej; • wymienia reformy wprowadzone przez Poniatowskiego; • opowiada o konfederacji barskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny I rozbioru Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sposoby ingerencji Rosji w sprawy Rzeczypospolitej i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia sytuację polityczną Polski w czasie pierwszych lat rządów Stanisława Augusta 	<p>XVI 1; XVII 1</p>
<p>33. Reformy stanisławowskie</p> <p>Zagadnienia 1. Próby reform. 2. Odrodzenie kulturalne. 3. Ożywienie gospodarcze.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym były: Rada Nieustająca, Komisja Edukacji Narodowej, Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych; • rozpoznaje Łazienki Królewskie w Warszawie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia próby reform podjęte przez Stanisława Poniatowskiego; 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w gospodarce i ich konsekwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie zmian w Rzeczypospolitej stanisławowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia zmiany w edukacji za rządów Poniatowskiego 	<p>XVI 1 4</p>
<p>34. Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja</p> <p>Zagadnienia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: Sejm Wielki; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia okoliczności powstania Sejmu Wielkiego; 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ konstytucji na funkcjonowanie państwa 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie i uzasadnia znaczenie konstytucji dla 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje założenia ustrojowe Rzeczypospolitej 	<p>XVI 1 2</p>

<p>1. Sejm Wielki. 2. Stronnictwa na sejmie. 3. Konstytucja 3 maja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy zwołano sejm i uchwalono konstytucję 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stronnictwa sejmowe i ich poglądy; • omawia postanowienia Konstytucji 3 maja 		<p>funkcjonowania państwa</p>	<p>i Stanów Zjednoczonych zapisane w konstytucjach tych krajów</p>	
<p>35. Wojna w obronie konstytucji i II rozbiór Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wojna polsko-rosyjska w 1792 roku. 2. II rozbiór Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcie: konfederacja targowicka; • wie, kiedy doszło do wojny polsko-rosyjskiej w obronie Konstytucji 3 maja oraz do konfederacji targowickiej; • wymienia państwa biorące udział w II rozbiórce Rzeczypospolitej; • wskazuje na mapie ziemie utracone przez Rzeczpospolitą w wyniku II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • zna postać Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie przyczyny i skutki konfederacji targowickiej; • wskazuje znaczenie II rozbioru dla sytuacji gospodarczej Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ Rosji na sytuację w Rzeczypospolitej, omawia znaczenie konfederacji targowickiej dla II rozbioru 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje postawę króla wobec konfederacji targowickiej 	<p>XVI 3; XVII 1</p>
<p>36. Powstanie kościuszkowskie i upadek Rzeczypospolitej</p> <p>Zagadnienia</p> <p>1. Wybuch powstania kościuszkowskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy doszło do wybuchu powstania kościuszkowskiego i III rozbioru Rzeczypospolitej; • zna postacie Tadeusza 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o przebiegu powstania kościuszkowskiego; • wymienia główne bitwy insurekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny wybuchu i skutki powstania kościuszkowskiego; • rozumie przyczyny klęski powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie znaczenie uniwersału połanieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia szanse na powodzenie powstania kościuszkowskiego 	<p>XVII 1 2 3</p>

2. Walki w Warszawie i Wilnie. 3. Uniwersał połaniecki. 4. Współpraca Rosji i Prus przy tłumieniu powstania. 5. III rozbiór Rzeczypospolitej. 6. Czy Rzeczpospolita musiała upaść?	Kościuszki i Jana Kilińskiego; • rozumie pojęcia: uniwersał połaniecki, insurekcja, kosynierzy		i upadku Rzeczypospolitej			
37. Lekcja powtórzeniowa. Polska w XVIII wieku						
Sprawdzian 5.						
DZIAŁ VI. EPOKA NAPOLEOŃSKA						
38. Napoleon Bonaparte tworzy nowy ład w Europie Zagadnienia 1. Kryzys we Francji. 2. Objęcie władzy przez Bonapartego. 3. Francja cesarstwem. 4. Zwycięstwa nad Prusami, Rosją i Austrią.	• wie, kiedy Bonaparte objął władzę, został cesarzem, wygrał bitwę pod Austerlitz; • rozumie pojęcia: konsulat, cesarstwo, <i>Kodeks Napoleona</i> , bitwa trzech cesarzy, Związek Reński	• opisuje sytuację we Francji za panowania Napoleona Bonapartego; • wymienia państwa, które walczyły z Bonapartem, wskazuje te, które pokonał	• wyjaśnia, jak Bonaparte objął władzę we Francji, uczynił kraj potęgą, odnosił sukcesy wojskowe	• rozumie zmiany, które zaszły w Europie po zwycięstwach Napoleona; • rozumie znaczenie bitwy pod Austerlitz dla zmian w Europie	• analizuje reformy Bonapartego i wskazuje ich wpływ na budowanie potęgi Francji	XVIII 1
39. Napoleon a sprawa niepodległości Polski Zagadnienia	• wie, kto i kiedy założył Legiony we Włoszech;	• rozumie cele działania Legionów Dąbrowskiego, zna ich szlak bojowy;	• omawia zasady sprawowania władzy	• omawia stosunki między Księstwem	• ocenia postawę Napoleona wobec Polaków	XVIII 2

<p>1. Powstanie Legionów Dąbrowskiego. 2. Księstwo Warszawskie. 3. Wojna 1809 roku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, kiedy powstało Księstwo Warszawskie i kiedy powiększył się jego obszar • wskazuje Księstwo Warszawskie na mapie; • zna postać i dokonania księcia Józefa Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna okoliczności, w których powstał <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>, oraz twórcę słów tej pieśni 	<p>w Księstwie Warszawskim</p>	<p>Warszawskim a Francją</p>		
<p>40. Upadek Napoleona Zagadnienia 1. Europa pod rządami Napoleona. 2. Wyprawa Napoleona na Rosję. 3. Bitwa narodów i abdykacja Napoleona. 4. Sto dni Napoleona. 5. Napoleon i Polacy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna wydarzenia z lat: 1812, 1813, 1815; • rozumie pojęcia: bitwa narodów, sto dni Napoleona, Wielka Armia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o kampanii rosyjskiej Napoleona i o udziale w niej Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki ataku na Rosję; • zna przyczyny klęski Napoleona w Rosji 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Napoleona na Europę; • wymienia przyczyny ostatecznej klęski Bonapartego 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę Bonapartego wobec Polaków; • rozumie znaczenie epoki napoleońskiej dla historii Europy 	<p>XVIII 1 2</p>
<p>41. Lekcja powtórzeniowa. Epoka napoleońska</p>						
<p>Sprawdzian 6.</p>						